

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЮ
ДІЯЛЬНІСТЮ
КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ ТА ТУРИСТИЧНОЮ
ДІЯЛЬНІСТЮ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Фінансово-економічна безпека
(назва навчальної дисципліни)

освітній ступінь _____ бакалавр
(назва освітнього ступеня)

галузь знань 07 Управління та адміністрування
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність _____ 073 Менеджмент
(код і назва спеціальності)

освітня програма «Менеджмент: бізнес-адміністрування»

тип дисципліни _____ обов'язкова
(обов'язкова / вибіркова / факультативна)

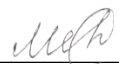
ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-професійної програми

_____ **Метіль Т.К.**
(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою управління підприємницькою та туристичною діяльністю протокол № 1 від 08. 09.2021 р.

Завідувач кафедри
_____ **Метіль Т.К.**
(підпис, ініціали, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:

Голова ради з якості вищої освіти факультету управління, адміністрування та інформаційної діяльності

_____ **Драгієва Л.В.**
(підпис, ініціали, прізвище)

Розробники програми:

д. е. н., професор кафедри управління підприємницькою та туристичною діяльністю Меркулов М.М.

Рецензенти програми:

д. е. н., проф. кафедри міжнародного менеджменту на інновацій Національного університету «Одеська політехніка» Захарченко В.І.

к.е.н., доц., гарант ОПП «Менеджмент: бізнес-адміністрування» зі спеціальності 073 Менеджмент Метіль Т.К.

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів: 4	<i>Лекції:</i>	
	22	6
Модуль: 1	<i>Практичні заняття:</i>	
Загальна кількість годин: 120	-	-
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: 4	<i>Лабораторні заняття:</i>	
	-	-
Семестр: 2	<i>Семінарські заняття:</i>	
	24	6
Тижневе навантаження (год.):	<i>Консультації:</i>	
- аудиторне: 3/1	2	-
- самостійна робота: 5/6	<i>Індивідуальні заняття:</i>	
Форма підсумкового контролю: екзамен	-	-
Мова навчання: українська	<i>Самостійна робота:</i>	
	72	108

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: діяльність особистості, суспільства і держави по захисту їх інтересів від внутрішніх і зовнішніх загроз як в економічній сфері в цілому, так і в окремих галузях господарства, її складових; концептуальні основи; загальні закономірності; принципи і основні напрями забезпечення економічної безпеки.

Мета: засвоєння знань із забезпечення захисту інформаційного поля, комерційної таємниці та організація ефективної безпеки персоналу підприємства, його капіталу та майна, а також комерційних інтересів, вивчити рівень економічної безпеки, дослідити фактори впливу на нього, а також розробити та обґрунтувати механізм його забезпечення.

Завдання: вивчення новітніх методів і засобів якісно нових аналітичних обґрунтувань; навчитись приймати рішення різного рівня, інформаційну підтримку яких забезпечує система економічної розвідки, виявляти основні небезпеки та загрози, кількісні та якісні показники оцінки рівня економічної безпеки, основні напрями забезпечення безпеки; а також набуття спеціалістами практичних навичок створювати надійну програму захисту технологій, розробок, ноу-хау, стратегічно важливої інформації тощо.

Місце навчальної дисципліни Фінансово-економічна безпека в структурно-логічній схемі

Передумовою для вивчення дисципліни є опанування наступних навчальних дисциплін: «Мікроекономіка та макроекономіка», «Міжнародна економіка», «Економіка підприємства».

Міждисциплінарні зв'язки «Менеджмент регіонального розвитку», «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: організація та управління» тощо

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми: «Менеджмент: бізнес-адміністрування» зі спеціальності 073 Менеджмент

Інформація про компетентності та відповідні їм програмні результати навчання за дисципліною

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів	Програмні результати навчання
Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК03.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.	ПРН 4.	Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.
ЗК04.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	ПРН 16.	Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.
ЗК10.	Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.	ПРН 3.	Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.
ЗК11.	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації	ПРН 4.	Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.
		ПРН 16.	Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)			
СК02.	Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.	ПРН 6.	Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.
		ПРН 8.	Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації
СК03.	Здатність визначати перспективи розвитку організації	ПРН 3.	Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.
		ПРН 5.	Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.
СК05.	Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту.	ПРН 8.	Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації
СК07.	Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту	ПРН 12.	Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.
СК12.	Здатність аналізувати й структурувати проблеми	ПРН 6.	Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку

	організації, формувати обґрунтовані рішення		показників для обґрунтування управлінських рішень.
СК16.	Здатність виконувати практичні завдання в межах певної функціональної області бізнес-організацій на регіональному та міжнародному рівнях.	ПРН 18.	Виконувати практичні завдання в межах певної функціональної області бізнес-організацій на регіональному та міжнародному рівнях.
СК17.	Здатність ідентифікувати та оцінювати ризики недосягнення управлінських цілей бізнесу, недостовірності звітності, недотримання законодавства, збереження й використання його ресурсів.	ПРН 19.	Вміти визначати ризики недосягнення управлінських цілей бізнесу, недостовірності звітності, недотримання законодавства, збереження й використання його ресурсів.

Матриця відповідності компетентностей результатам навчання за дисципліною НРК

Шифр компетентності	Результати навчання			
	Знання	Уміння	Комунікація	Автономність та відповідальність
ЗК03.		ПРН 4.		ПРН 4.
ЗК04.		ПРН 16.		
ЗК10.	ПРН 3.		ПРН 3.	
ЗК11.				ПРН 4.
СК2.		ПРН 16.		ПРН 16.
СК3.	ПРН 3.	ПРН 5.	ПРН 3	
СК5.		ПРН 8.		
СК07.		ПРН 12.		ПРН 12.
СК12.		ПРН 6.		ПРН 6.
СК16.				ПРН 18.
СК17		ПРН 19		

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви модулів / тем	Кількість годин (денна форма навчання)						Кількість годин (заочна форма навчання)					
		Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Самостійна робота
1.	Фінансово-економічна безпека: сутність, чинники, критерії.	4	2	2			8	2	2				12
2.	Теоретичні основи фінансово-економічної безпеки держави.	8	2	2			8	2	2				
3.	Практичне забезпечення	8	4	4			8	2	2				12

	фінансово-економічної безпеки держави.												
4.	Міжнародна фінансово-економічна безпека держави. Транскордонне співробітництво.	6	4	4			8	2		2			12
5.	Концепція (основи політики) національної безпеки України.	4	2	2			8	2		2			12
6.	Поняття фінансово-економічної безпеки підприємництва.	4	2	2			8	2		2			12
7.	Правовий захист комерційної таємниці.	4	2	2			8						12
8.	Фінансово-економічна розвідка (економічне шпигунство).	4	2	2			8						12
9	Система захисту підприємства.	4	2	2			8						12
	Проміжний контроль			2			-						-
	Консультація	2				2	-						-
Разом: 120		48	22	24			72	12	6	6			108

Зміст дисципліни:

Тема 1. Фінансово-економічна безпека: сутність, чинники, критерії.

Генезис фінансово-економічної безпеки. Зміст фінансово-економічної безпеки. Характерні особливості фінансово-економічної безпеки. Об'єкт, предмет навчальної дисципліни.

Основні принципи та критерії забезпечення фінансово-економічної безпеки. Види фінансово-економічної безпеки. Суб'єкти фінансово-економічної безпеки.

Тема 2. Теоретичні основи фінансово-економічної безпеки держави.

Предмет державної діяльності в галузі фінансово-економічної безпеки. Елементи фінансово-економічної безпеки держави. Основні складові фінансово-економічної безпеки держави. Фінансова безпека. Інноваційно-технологічна безпека. Енергетична безпека. Продовольча безпека. Зовнішньоекономічна безпека.

Загрози фінансово-економічній безпеці держави. Теоретична сутність загроз. Корупція як одна з головних загроз фінансово-економічній безпеці. Внутрішні та зовнішні загрози фінансово-економічній безпеці. Індикатори фінансово-економічної безпеки.

Тема 3. Практичне забезпечення фінансово-економічної безпеки держави.

Кількісна оцінка фінансово-економічної безпеки держави. Методи визначення інтегральної оцінки рівня фінансово-економічної безпеки держави. Моделювання залежностей між показниками-індикаторами фінансово-економічної безпеки України.

Національні економічні інтереси та фінансово-економічна безпека. Сутність національних економічних інтересів. Структура та класифікація національних фінансово-економічних інтересів. Реалізація національних економічних інтересів та фінансово-економічна безпека.

Сутність та оцінка рівня фінансової безпеки держави. Сутність фінансової безпеки держави. Індикатори кількісної оцінки рівня фінансової безпеки.

Проблеми бюджетної, податкової та боргової безпеки. Бюджетна безпека. Податкова безпека. Вплив державних боргів на фінансову безпеку.

Грошово-кредитна політика та економічна безпека. Сутність грошово-кредитної політики. Етапи реалізації грошово-кредитної політики. Грошово-кредитна безпека.

Валютна безпека. Вплив валютних проблем на фінансову безпеку країни. Поняття валютної безпеки. Індикатори вимірювання рівня фінансово-економічної безпеки України.

Тема 4. Міжнародна фінансово-економічна безпека та фінансово-економічна безпека держави. Транскордонне співробітництво.

Особливості та роль глобалізаційних процесів у фінансово-економічній сфері держави.

Аналіз сучасного стану процесів інтеграції та глобалізації в Україні.

Пріоритети Європейської інтеграції та стратегічні цілі інтеграції України до ЄС.

Транскордонне співробітництво як форма інтеграції до регіонального економічного простору.

Державна програма розвитку транскордонного співробітництва на 2021-2027 р.

Тема 5. Концепція (основи політики) національної безпеки України.

Стратегія фінансово-економічної безпеки. Національні фінансово-економічні інтереси України та їх значення при створенні системи фінансово-економічної безпеки держави.

Інституційні засади забезпечення фінансово-економічної безпеки. Сутність інституту та інституціонального середовища. Інституційні пріоритети забезпечення фінансово-економічної безпеки.

Система забезпечення фінансово-економічної безпеки країни. Сутність та функції системи забезпечення фінансово-економічної безпеки. Основні підсистеми забезпечення фінансово-економічної безпеки.

Тема 6. Поняття фінансово-економічної безпеки підприємництва.

Сутність фінансово-економічної безпеки підприємства.

Система економічної безпеки підприємства та її методологічні засади. Політика і стратегія фінансово-економічної безпеки підприємства. Об'єкт та суб'єкти фінансово-економічної безпеки підприємства.

Фінансово-економічна безпека підприємництва в системі національної безпеки. Фінансово-економічна безпека підприємництва та її вплив на соціально-економічний розвиток держави. Завдання фінансово-економічної безпеки підприємництва у системі складових національної фінансово-економічної безпеки. Принципи системи фінансово-економічної безпеки підприємництва у контексті зміцнення безпеки економіки. Критерії та індикатори рівня фінансово-економічної безпеки підприємництва.

Стратегія та механізми забезпечення економічної безпеки підприємництва. Моніторинг економічної безпеки підприємництва. Напрями посилення конкурентоспроможності як цільової функції економічної безпеки підприємництва.

Податкова політика держави як чинник впливу на фінансово-економічну безпеку підприємництва. Система органів управління оподаткуванням у контексті формування фінансово-економічної безпеки підприємництва.

Тема 7. Правовий захист комерційної таємниці.

Проблеми правового захисту комерційної таємниці в Україні.

Правове регулювання захисту комерційної таємниці за кордоном.

Поняття та ознаки комерційної таємниці. Об'єкти та суб'єкти права власності на комерційну таємницю.

Система правового захисту комерційної таємниці підприємства, її елементи та складові.

Тема 8. Фінансово-економічна розвідка (економічне шпигунство).

Місце і роль фінансової розвідки в системі забезпечення стратегічного розвитку підприємств

Принципи фінансової розвідки

Джерела інформації фінансової розвідки та методи її збору

Тема 9. Забезпечення фінансово-економічної безпеки суб'єкта підприємництва

Забезпечення організації безпеки суб'єкта підприємництва

Стратегічні та тактичні заходи захисту підприємницьких структур

Стандартизація і сертифікація безпеки суб'єктів господарювання

Ділова розвідка - система забезпечення безпеки підприємництва

Тематика семінарських (практичних, лабораторних) занять.

Тема 1. Фінансово-економічна безпека: сутність, чинники, критерії.

Тема 2. Теоретичні основи фінансово-економічної безпеки держави.

Тема 3. Практичне забезпечення фінансово-економічної безпеки держави.

Тема 4. Міжнародна фінансово-економічна безпека та фінансово-економічна безпека держави. Транскордонне співробітництво.

Тема 5. Концепція (основи політики) національної безпеки України.

Тема 6. Поняття фінансово-економічної безпеки підприємництва.

Тема 7. Правовий захист комерційної таємниці.

Тема 8. Фінансово-економічна розвідка (економічне шпигунство).

Тема 9. Система захисту підприємства.

Організація самостійної роботи студентів.

Самостійна робота студента (далі – СРС) як невід'ємна складова освітнього процесу у вищому навчальному закладі є однією з форм оволодіння навчальним матеріалом поза межами аудиторної роботи, в час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Кожен вид самостійної роботи фіксується в академічному журналі окремою графою. Результативність виконання конкретних завдань для СРС оцінюється в балах від «0» до «5» і фіксується в академічному журналі. СРС може містити крім обов'язкової складової, ще й вибірку. Обов'язкова складова СРС передбачає опанування програмного матеріалу дисципліни. Вибіркова складова передбачає виконання завдань, які студент вибирає з метою підвищення свого професійного рівня, особистого рейтингу.

Загальний обсяг СРС з дисципліни «Фінансово-економічна безпека» становить 72 год для денної форми навчання і 108 год. для заочної форми навчання.

Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам для засвоєння теоретичних знань з дисципліни «Фінансово-економічна безпека»:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу з використанням конспекту лекцій, підручника, довідкової літератури;
- підготовка до семінарських занять;
- виконання завдань, що винесені на самостійне опрацювання;
- пошукова робота з електронними джерелами;
- підготовка і написання рефератів;
- підготовка студентів до проведення поміжного (модульного) контролю та екзамену.

Розподіл годин на виконання СРС

№з/п	Вид самостійної роботи	Кількість годин (денна, заочна форми навчання)
------	------------------------	--

1.	Опрацювання лекційного матеріалу	5/ 20год.
2.	Підготовка до семінарських занять	20/ 20год.
3.	Підготовка до модульного (проміжного) контролю	5/ бгод.
4.	Опрацювання завдань, винесених на самостійну підготовку, в тому числі конспектування за заданим планом	10/ 20год.
5.	Робота з інтернет-ресурсами	10/10 год.
6.	Підготовка до підсумкового контролю	12/ 12год.
7.	Підготовка і написання рефератів	10/ 20год.
Разом		72/108 год.

Індивідуальне завдання є обов'язковим для виконання та окрім завдання визначених до кожної теми передбачає написання реферату на одну із запропонованих тем. Разом з тим у здобувач освіти може запропонувати свою тему у відповідності до особистих науково-дослідних інтересів та погодити її з викладачем. Також за бажанням студент може написати декілька рефератів протягом семестру для підвищення загальної оцінки за курс.

Окрім цього замість написання реферату можуть бути зараховано прослуховування курсів і у відповідності до тема навчальної дисципліни на платформах EdEra, Prometheus, тощо. Зарахування відбувається за наявності сертифікату про успішне проходження курсу.

Тематика рефератів:

1. Сутність фінансово-економічної безпеки та її підсистеми.
2. Фінансова безпека як основа економічної безпеки.
3. Взаємозалежність фінансової безпеки держави і підприємства.
4. Сутність, значення та місце бюджетної безпеки в системі фінансово-економічної безпеки держави.
5. Індикатори та загрози бюджетній безпеці.
6. Оцінювання бюджетної безпеки держави.
7. Податкова безпека: її сутність, значення та рівні.
8. Податковий ризик: сутність, види та методи його визначення .
9. Вплив тіньової економіки на податкову безпеку країни: макро- та мікроекономічний рівень.
10. Фінансово-економічна безпека грошово-кредитного ринку.
11. Фінансово-економічна безпека валютного ринку.
12. Фінансово-економічна безпека фондового ринку.
13. Місце, функції та роль страхового ринку в фінансово-економічному розвитку держави і території.
14. Безпека страхового ринку як складова фінансово-економічної безпеки держави.
15. Вплив державного регулювання на фінансово-економічну безпеку страхового ринку.
16. Характеристика елементів структури фінансово-економічної безпеки підприємства.
17. Фінансові ризики як деструктивні чинники впливу на фінансово-економічну безпеку.
18. Система фінансових інтересів підприємства як основа забезпечення його фінансово-економічної безпеки.
19. Характеристика елементів структури механізму забезпечення фінансово-економічної безпеки.
20. Методичне забезпечення оцінки рівня фінансово-економічної безпеки.
21. Комплексна оцінка фінансово-економічної безпеки.

22. Місце і роль фінансової розвідки в системі забезпечення стратегічного розвитку підприємства.
23. Принципи фінансово-економічної розвідки.
24. Джерела інформації фінансово-економічної розвідки та методи її збору.
25. Завдання, об'єкти та методи управління фінансово-економічною безпекою.
26. Розробка стратегії забезпечення фінансово-економічної безпеки.
27. Бенчмаркінг як інструмент забезпечення фінансово-економічної безпеки.
28. Сутність і принципи антикризового управління фінансово-економічною безпекою.
29. Організаційне забезпечення фінансово-економічної безпеки.
30. Соціальна політика та її вплив на економічну і фінансову безпеку держави.
31. Соціальні критерії та індикатори оцінки фінансово-економічної безпеки людини.
32. Загрози фінансово-економічній безпеці людини: соціально-економічні наслідки для суспільства.
33. Стратегія соціально-економічного розвитку і фінансово-економічна безпека людини у контексті зміцнення економічної безпеки держави.

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

- 6.1. *Форми поточного контролю:* усне опитування, перевірка завдань індивідуальної самостійної роботи
- 6.2. *Форми проміжного контролю:* модульна контрольна робота
- 6.3. *Форми підсумкового контролю:* екзамен
- 6.3. *Засоби діагностики результатів навчання:* подано у силабусі навчальної дисципліни.
- 6.4. *Критерії оцінювання результатів навчання:* подано у силабусі навчальної дисципліни.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Ноутбук проектор. Мультимедійна дошка

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базова література

1. Management of the 21st century: globalization challenges : monograph / in edition I. Markina. Prague : Nemoros. s.r.o., 2018. 508 p.
2. Zachosova N. Innovative approach in the estimatology of financial institutions economic security: possibilities of use in management and regulatory activity within the means of provision of the state financial security. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2019. Number 2. Volume 5. P. 45-56.
3. Zachosova N., Babina N. Diagnostics by Financial Regulators of Financial Institutions Preparedness to the Implementation of Economic Security Management. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2018. Number 4. Volume 4. P.106-115.
4. Zachosova N., Babina N. Identification of Threats to Financial Institutions Economic Security as an Element of the State Financial Security Regulation. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2018. Number 3. Volume 4. P. 80-87.
5. Zachosova N., Babina N., Zanora V. Research and methodological framework for managing the economic security of financial intermediaries in Ukraine. *Banks and Bank Systems*. 2018. Issue 4. Volume 13. P. 119-130.
6. Zachosova N., Herasymenko O., Shevchenko A. Risks and Possibilities of the Effect of Financial Inclusion on Managing the Financial Security at the Macrolevel. *Investment Management and Financial Innovations*. 2018. Issue №4. Volume 15. P. 304-319.

7. Ареф'єва О.В. Конкурентоспроможність підприємств у міжнародному цифровому просторі: монографія К.: НАУ, 2019. 342 с.
8. Ареф'єва О.В., Ковальчук А. М. Економічний механізм підтримання фінансової безпеки підприємства через антикризове управління та реінжиніринг. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2018. № 6 т.3 (264). С. 76-82
9. Вовк О.М., Борисюк І.О., Розвиток інтелектуального капіталу як конкурентної переваги підприємства. Конкурентоспроможність підприємств у міжнародному цифровому просторі: колективна монографія за заг. ред. О.В. Ареф'євої Київ, НАУ, 2019. 342 с. С. 94-102.
10. Вовк О.М. Детермінанти модернізації підприємств інфраструктурної сфери: теорія, методологія, практика. Київ, ФОП Маслаков, 2020. 480 с.
11. Гбур З.В. Основні функції держави у сфері забезпечення економічної безпеки. *Актуальні проблеми державного управління*. 2017. № 2. С. 16-24.
12. Герасименко О. М. Концептуальні основи ефективної інтеграції управління ризиками у процесі забезпечення економічної безпеки підприємств як складової фінансової безпеки держави. *Управлінський аспект забезпечення фінансової безпеки України* : монографія / за ред. О. В. Черевка Черкаси : Чабаненко Ю.А. Черкаси, 2018. С. 85-103.
13. Герасименко О. М. Порівняльний аналіз методів та програмних методик ідентифікації, аналізу та оцінки ризиків у забезпеченні економічної безпеки підприємства. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2018. Випуск 6(18). С. 109-113.
14. Живко З. Б., Зачосова Н.В. Фінансова інклюзія як індикатор управління банківською складовою фінансової безпеки держави. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. 2019. №1 (28) С.354-361.
15. Живко З. Б., Чернобай Л. І., Чернобай Д. А. Ідентифікування ризиків при мотивуванні персоналу підприємства. *Науковий вісник ЛьвДУВС. Серія економічна*. 2017. Вип. 2. С. 179-189.
16. Ковальчук А. М. Управлінські аспекти оцінювання економічної безпеки підприємства в умовах трансформаційної економіки. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2020. №4 (72). С. 211-218
17. Ковальчук А. М. Детермінанти забезпечення мотиваційного управління економічною безпекою підприємств в умовах стійкого розвитку. *Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. Серія «Економічні науки»*. 2020. № 3(147). С. 98-107.
18. Крючкова І.В. Європейський досвід завчасного виявлення макроекономічних дисбалансів: рекомендації для України. *Економіка та прогнозування. Науковий журнал*. №4, 2017. С.39-58
19. Меркулов М.М, Захарченко В.І., Ширяєва Л.В. Економічна безпека і конкурентна розвідка. Одеса: Бахва.2018. 520 с.
20. Меркулов М.М, Байлюк Ю. Удосконалення інструмента фінансового планування під час перед планового дослідження інноваційно-інвестиційних проектів. *Освіта, економіка управління: сучасний стан та інновації/Збірник наукових праць*. Ізмаїл: РВВ ІДГУ, 2019. Вип.3. 124 с., С.75-80
21. Мирончук В. М. Оцінка рівня фінансової безпеки в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2017. Вип. 13(2). С. 31-34. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2017_13%282%29_9
- 22.

Додаткова література:

1. Аналітична доповідь до Щорічного Послання Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2017 році». К. : НІСД, 2017. 928 с.
2. Вовк О.М., Очеретяна С.М., Камишна С.Ю. Конкурентоспроможність авіатранспортних підприємств в умовах розвитку міжнародного авіаційного простору. *Причорноморські економічні студії*. 2019. Вип. 48. С. 31-35.
3. Вовк О.М. Управління розвитком системи економічної безпеки підприємства: теоретичне забезпечення. *Приазовський економічний вісник*. 2018, №6(11). С.120-124. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2018/6_11_uk/25.pdf.
4. Занора В. О., Войтко С. В. Управління підприємствами: планування технологічних витрат, ризик-менеджмент, мотивування, прийняття управлінських рішень. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. 224 с.
5. Занора В. О., Сільченко Б. І. Управління системою економічної безпеки підприємства на основі проектного підходу. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2017. Випуск 5 (11). Частина 1. С. 130-133.
6. Зачосова Н. В. Рівень економічної свободи як індикатор стану економічної безпеки держави та фактор впливу на забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарської діяльності. *Вісник Черкаського Університету. Серія «Економічні науки»*. 2017. №2 (Частина 2). С.30-45.
7. Зачосова Н. В., Сиротенко А.М. Проблема поширення явища тіньової економіки в Україні / Перспективи управлінської діяльності суб'єктів господарювання в контексті економічної безпеки: Матеріали міжнародного форуму з безпеки, Черкаси, 25-27 травня 2017 р. Черкаси: вид-во ПП Чабаненко Ю.А., 2017. 286 с.
8. Інноваційно-інвестиційний клімат Українського Причорномор'я: стан і безпекоорієнтований розвиток: кол. монографія/За ред. М.М. Меркулова. Рига, Латвія: "Baltija Publishing". 2019. 308 с.
9. Інституційні зміни в світовому економічному просторі. Матеріали IV міжнародної наук.-пр. конф. «Проблеми формування та розвитку інноваційної інфраструктури: виклики постіндустріальної економіки», Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. С.297-298
10. Корпоративне управління в системі економічної безпеки : навч. посібник / З. Б. Живко, О. Р. Сватюк, М. І. Копитко ; за заг. ред. З. Б. Живко. Львів : ЛьвДУВС, 2018. 456 с.
11. Меркулов М.М, Захарченко В.І., Ширяєва Л.В., Захарченко Н.В. Елементи стандартної моделі сучасної трансформаційної економіки. Одеса: Наука і техніка. 2016. 236 с.
12. Фінансова безпека: навч.посібник / З. С. Варналій, З. Б. Живко, Р. Р. Білик, С. В. Онищенко, М. О. Живко ; за ред. З. С. Варналія. Львів : ЛігаПрес, 2018. 300 с.

Інформаційні ресурси в інтернеті

1. <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
2. <http://www.kmu.gov.ua>
3. Конституція України. <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з титул. екрана.
4. Матеріали офіційного сайту Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL : www.me.gov.ua.
5. Матеріали офіційного сайту Міністерства юстиції України. URL : <http://www.minjust.gov.ua>.
6. Матеріали офіційного сайту Національного інституту стратегічних досліджень. URL : <http://www.niss.gov.ua>.
7. Матеріали сайту Ізборник. URL : <http://litopys.org.ua>.
8. Офіційний сайт Central intelligence agency [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.cia.gov>

9. Офіційний сайт Європейської комісії Європейського союзу з питань банківського та фінансового сектору. - Режим доступу: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policycoordination/eu-economic-governance-monitoring-preventioncorrection/macroeconomic-imbalance-procedure_en

10. Стратегія сталого розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ua.undp.org/content/dam/ukraine/docs/SDGreports/UNDP_Strategy_v06-optimized.pdf